

Dwingeloo:

Een tijdje geleden raakte ik een paar dorpen verderop in een excursie van een natuurbeschermingsorganisatie verzeild. "Er bestaat geen echte natuur meer in Nederland", begon de sympathieke gids zijn openingspraatje, "alles is inmiddels door mensen aangelegd en aangeharkt". Hij ging in het groen gekleed, inclusief modieuze leren flaphoed en passend rugzakje. Wham! Ik hield mijn mond. Te vroeg voor een discussie, de zon kwam net op en later op de dag kwam het er niet meer van. Maar het zat me niet lekker.

Zelf zie ik het namelijk anders. Voor mij is álles natuur. Niet alleen de bossen, heidevelden en vennen in onze woonomgeving met alles wat er groeit, bloeit, vliegt, loopt, kruipt, zwemt en in de grond wriemelt. Maar ook het dorp met zijn inwoners, huisdieren, "ongedierte", tuinen en tuintjes, wegbermen, het gras tussen de tegels. De hemelkoepel met wat er brandt, explodeert en rondsuis. Seizoenen, klimaat, geboorte en sterfte. Kwantumdeeltjes, genen en hormonen. Schoonheid en verval. Alles, in en rondom ons, is onderhevig aan natuurlijke processen. Voor mij is het hele leven één groot natuurspektakel.

Het lot en Natuurmonumenten waren mij gunstig gezind. Ik mag wonen aan de rand van een fraai natuurgebied, het Dwingelderveld. Het bos loopt door tot aan de voordeur, maar ik wilde ook een tuintje, met bloemen, véél kleurige bloemen. Sta er elk jaar weer versteld van hoe kleine bolletjes de strengste winters overleven en tot bloei komen. Hoe een handvol zaadjes zich tot een tuin vol kleur ontwikkelt. Dit alles door warmte, vocht en de levenskracht van de aarde. Het ruikt lekker, er komen insecten op af en op de insecten weer vogels. Reeën komen het bos uit en lopen over het terras naar de tuin. Dilemma! Ze eten van mijn mooie bloemen. Ik laat ze even hun gang gaan, maak een paar foto's en tik dan tegen het raam. Het moet niet te gek worden. Ze zien mij, kijken nog eens goed, draaien zich om en lopen op hun gemak het bos weer in. Ook volop ongewenste gasten om mij heen. Hardnekkige plantensoorten die mijn bloemen verdringen en verstikken. Weg! Ik breek er mijn rug op en als ik achteraan ben, kan ik weer vooraan beginnen. Een jaar geen onderhoud en het wordt weer precies zoals het was voor mijn komst. Andere, niet door mij gereguleerde, natuurlijke processen nemen het over.

De winter biedt een ander beeld. De voertafel op het terras zorgt voor een geïntensiveerde dynamiek. Oogstrelend fleurig gefladder alom.

Regelmatig ook consternatie: de sperwer heeft toegeslagen en zit met zijn prooi op de rand van de tafel. Natuur. Het arme beestje beweegt nog en ik... ik tik tegen het raam. Vind het zielig. De sperwer smeert hem, het natrillende hoopje veren is in de meeste gevallen niet meer te redden.

Iets "zielig" vinden is bij dieren, en dan tel ik de mensdieren even niet mee, een ongekende emotie. "Natuur is goed, mooi en liefdevol" lees ik wel eens.

Het is maar hoe je het bekijkt.

Om mij heen zie ik wel wat anders gebeuren.

De grote bonte specht rukt in mijn tuin de jonge mezen uit de nestkasten, wordt zelf opgevreten door een sperwer, die ik een paar dagen later, geplukt door een havik, onder zijn nest vindt, waarin de jongen liggen te verkommeren.

De pas uitgelopen konijntjes, de vertederende eendenkuikens en het reekalfje worden niet zielig gevonden maar vullen hongerige magen. De zorgzame moedervos is tevens een meedogenloos roofdier.

Bij natuurlijke processen gaan leven en dood gepaard. En ik maar tegen het raam tikken, kan het niet aanzien, de angst, het lijden.

Puurnatuur

De dynamiek van de natuur in het Dwingelderveld wordt lang niet altijd opgemerkt. Bos en heide vormen voor de gemiddelde bezoeker vooral een decor voor sportieve activiteiten, het gezellig met de hele familie even de benen strekken of het uitlaten van de hond. Pratend, lachend of in gedachten geniet ieder op zijn eigen manier. Zo ook de loslopende honden, waarvan de baasjes vaak geen idee hebben dat ook in hún goedgevoelde lobbies of poedeltjes het oorspronkelijke wilde beest wakker wordt door de prikkelende geuren van het bos. Dat ze al rondrossend grote schade kunnen aanbrengen aan grondbroeders, drachtige reeën en andere natuurlijke bosbewoners. Tik tik tik.

's Avonds zit ik op mijn bankje, vleermuizen scheerduikend om mij heen. Kom zintuigen te kort om alle pracht in mij op te nemen en het ingenieuze en wonderbaarlijke te bevatten. Daarnaast het leed van overal en alle tijden. Zoveel, dat mijn benen soms nauwelijks sterk genoeg lijken om het te dragen. Zoveel moois en tegelijkertijd al dat lijden. Het valt niet altijd mee om daar je weg in te vinden.

L'Ayant, mei 2012

Maria Quist

Maria Quist studeerde af als cultureel antropologe, maar werkte voornamelijk voor natuurbeschermingsorganisaties. Zij inventariseerde vogels en zoogdieren, o.a. in het Dwingelderveld, deed onderzoek naar vossen en was 15 jaar landelijk coördinator van de Werkgroep Roofvogels Nederland. Ze werkte mee aan de "Ecologische atlas van de Nederlandse roofvogels", is auteur van "Roofvogels bedreigend of bedreigd?", van diverse andere publicaties op het gebied van natuur en oprichter van het tijdschrift "De Takkeling". Ze ontving in 1999 de Gouden Lepelaar, de tweejaarlijkse prijs van Vogelbescherming, voor haar activiteiten. Een breukpunt in haar leven vormde de dood van haar 17jarige, jongste zoon. Hierover schreef ze het boek **Troostvogels**, waarin ook de natuur een belangrijke rol speelt (www.troostvogels.nl). In Dwingeloo verkrijgbaar bij 't Brinkhuus en de DA-drogist. Ze maakt bronzen beeldjes, is vrijwilliger bij de thuiszorg en inventariseert de roofvogels in haar woonomgeving. Ze woont een deel van het jaar in Frankrijk en werkt op dit moment aan een bundel korte verhalen.

Sjak 15